

İstanbul Mebusu Andre Vahram Bayar'ın, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi Memurları Tekaüt Sandığı hakkındaki 2454 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Maliye, Ulaştırma ve Bütçe komisyonları raporları (2/256)

T. B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü işçilerinin emeklilik hakları ile ilgili ve bunların devam etmekte olan mağduriyetlerine son vermek gayesiyle bağlı kanun teklifini gerekçesiyle birlikte takdim ve gereğine emirlerinizi derin saygılarımla arz ederim.

İstanbul Milletvekili
Dr. Andre Vahram Bayar

GEREKÇE

5771 sayılı Kanun Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 65 ve 68 nci maddelerinde yazılı müracaat için yeniden üç aylık müddet vermiş olduğundan bu yüzden haklarını kaybetmiş olan binlerce vatandaşımız sevindirilmiş bulunmaktadır. Ancak,

5434 sayılı Kanunun geçici (2) nci maddesi gereğince özel bir kanunla İşçi Sigortalarına devri yapıncaya kadar geçici olarak faaliyetine devam etmekte bulunan Devlet Demiryolları İşçileri Emekli Sandığına dâhil bulunan işçiler bu kanundan faydalanmamış oldukları gibi bu işçilerin içinde de 4001 ve 4640 sayılı kanunlarla borçlanma için tesbit edilmiş olan müracaat müddetlerini geçirmiş ve bu suretle borçlanma hakları düşmüş olanlar pek çoktur.

Memurlar için 5771 sayılı Kanunla kabul edilen borçlanma aynı durumda bulunan işçiler için böyle bir hakkın tanınmaması Adalet ve hakkaniyet prensipleriyle telifi güçtür.

Diğer taraftan 5434 sayılı Kanunun geçici 14 ncü maddesinin (A ve B) fıkralarında yazılı hizmetler mezkûr kanunla kurulan Sandığa dâhil bulunan memurların mülga 1683 sayılı Kanuna tâbi olanların fiili hizmet müddetlerine otomatik olarak eklendiği halde Devlet Demiryolları İşçileri Emekli Sandığına dâhil bulunan eski işçilerden birçoğlarının aynı mahiyetteki hizmetlerini bunların tekaütlük hesabında sayan bir hüküm bulunmadığından bu bakımdan da bir haksızlık doğmuş bulunmaktadır.

Devlet Demiryolları işçileri önceleri daimî kadrolarda gayrimüseccel olarak yıllarca çalıştırıldıklarından sonra tescil edilmiş ve tescil tarihinden itibaren emeklilik hakkı tanınmıştır. Emekliliğe ait kanunlarımız prensip olarak daimî kadrolarda çalışmayı şart koymuş olduğu gibi Devlet Demiryolları İdaresinde 1950 yılından itibaren bu suretle geçen hizmetlerin barem bakımından terfi müddetlerine mahsup edilmesi için karar almış bulunmaktadır. Bu itibarla bu gibi işçilerin tescilinden evvel daimî kadrolarda ücret ve yövmiye ile geçmiş hizmetlerinin de borçlanma yoluyla fiili hizmet müddetlerine katılması mevzuata bir aykırılık teşkil etmeyeceği gibi hak ve adalet prensiplerine de uygun düşer.

Devlet Demiryolları işçileri 5434 sayılı Kanunun borçlanmaya ait geçici 65 nci maddenin borçlanabilecek hizmet arasında bulunan bir kısım hizmetleri için borçlanma imkânını bulamamışlardır. Meselâ bu işçiler mezkûr maddenin 2 işaretli fıkrasının muhtelif bentlerine giren Askerî Fabrikalar, mülga rejî idaresinde, mülga liman rıhtım ortakhlıklarında, fenerler idaresinde azınlık ve yabancı okullarda, ticaret ve sanayi odalarında geçen hizmetler gibi) hizmetlerini borçlanamamışlardır. İşte kanun teklifinin bu gibi haksız durumları ve işçilerimizin devam edegelen mağduriyetlerini ortadan kaldırmak maksadıyla yapmış bulunuyorum.

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No : 2/256

Karar No : 14

18 . XII . 1951

Yüksek Başkanlığa

İstanbul Milletvekili Andre Vahram Bayar'ın, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi Memurları Tekaüt Sandığı hakkındaki 2554 sayılı Kanuna ek kanun teklifi, Maliye ve Ulaştırma bakanlıklarıyla Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ve İşçi Sigortaları Genel Müdürlüğü temsilcilerinin huzurlarıyla incelendi.

Maliye Bakanlığı mümessili; bu teklifin kendilerini ilgilendirmedigini ve hiçbir noktai nazarları olmadığını ifade etti.

İşçi Sigortaları ve Emekli Sandığı mümessil-leri, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığının 5434 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesi gereğince Emekli Sandığı ve İşçi Sigortaları Kurumuna devri mukarrer bulunması hasebiyle bu teklifin reddi mütalâasında bulundular.

Devlet Demiryolları mümessili ise; yeni hazırladıkları bir tasarı ile Devlet Demiryolları İşçileri Emekli Sandığının devamının teminini istihdaf ettiklerini ve teklifin kabulüyle birçok haksızlıkların izale edilebileceğini ileri sürdüler.

Bu mütalâalardan sonra gereğini düşünen komisyonumuz :

Esasen 5771 sayılı Kanunla Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 65 ve 68 nci maddelerinde, yazılı müracaat için yeniden üç aylık müddet verilmiş olduğunu,

Ancak; 5434 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesi gereğince özel bir kanunla İşçi Sigortalarına devri yapılmaya kadar geçici olarak faaliyetine devam etmekte bulunan Devlet Demiryolları İşçileri Emekli Sandığına dâhil bulunan işçilerin bu kanundan faydalanmamış oldukları ve bu işçilerin içinde 4001 ve 4640 sayılı kanunlarla borçlanma için tesbit edilmiş olan müracaat müddetlerini geçirmiş olmak suretiyle bu hakları düşmüş olan birçok işçinin mevcut olması hasebiyle ortaya çıkan ikiliğin kaldırıl-

masını muvafık mütalâa ederek teklifin esasını ekseriyetle kabul etmiştir.

Maddelerin müzakeresinde :

Başlık; 2454 sayılı Kanun lâğvedilmiş olduğundan, mülga bir kanuna madde eklenemeyeceği neticesine varılarak (2454 sayılı Kanuna ek Kanun) isminin (5434 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair Kanun) tarzında değiştirilmesi ve buna mütenazır olarak da birinci maddenin (5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici bir madde eklenmiştir) şeklinde tadili uygun görülmüştür.

Teklif sahibinin birinci maddesi mâna ve vuzuh bakımından tadil edilerek yeni şekliyle geçici madde olarak kabul edilmiştir.

Teklif sahibinin ikinci maddesiyle istihdaf edilen gayenin tahakkukunda bir fayda mülâhaza edilmediğinden bu maddenin, Esat Doğan (Malatya) ve Zeki Akçalı (Seyhan) m muhalefetlerine karşı ekseriyetle reddine ve bu kanunla ilgili şahısların çok uzak yerlerde bulunduğu göz önüne alınarak kanunun neşrinden bir ay sonra yürürlüğe girmesi esasının kabulüyle ikinci maddenin, (Bu kanun yayımı tarihinden bir ay sonra yürürlüğe girer) şeklinde düzeltilmesine ve teklif sahibinin dördüncü maddesinin de üçüncü madde olarak aynen kabulüne ekseriyetle karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Ko. Reisi

Rize

(Muhalifim.)

İ. Akçalı

Kâtip

Urfa

N. Açıkanal

Konya

(Muhalifim.)

U. N. Yiğiter

Bu rapor Sözcüsü

Seyhan

R. Güçlü

Kocaeli

L. Tokoğlu

Malatya

Söz hakkım mahfuzdur.

E. Doğan

Seyhan
Söz hakkın mahfuzdur.
Z. Akçal
Yozgad
F. Nizamoğlu

Siird
M. D. Süalp
Zonguldak
(Muhalifim.)
R. Sivişoğlu

da, 5434 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesine tevfikân İşçi Sigortaları Kurumuna devri mukarrerdir.

Bu sebeplerle sosyal sigortanın parçalanmasına ve şayet Sandık İşçi Sigortaları Kurumuna devredilirse kabul edilen teklif sebebiyle devirden sonra 350 bin sigortalı içindeki 5 - 10 bin kişilik küçük bir sigortalı grupuna, büyük kitleye nazaran ayrı ve üstün birtakım menfaatler sağlanmasına muhalifiz.

Muhalefet şerhi
Halen uygulanmakta olan 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununda borçlandırma yapılmak suretiyle eski hizmetlerin sayılması hususunda her hangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Rize Milletvekili
İ. Akçal
Konya Milletvekili
U. N. Yiğiter
Zonguldak Milletvekili
R. Sivişoğlu

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığının

Ulaştırma Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Ulaştırma Komisyonu
Esas No. 2/256
Karar No. 12

5. VI. 1952

Yüksek Başkanlığa

İstanbul Milletvekili A. Vahram Bayar'ın, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi Memurları Tekaüt Sandığı hakkındaki 2454 sayılı Kanuna ek kanun teklifi Ulaştırma Bakanlığı ve Devlet Demiryolları Emekli Sandığı temsilcilerinin huzuriyle incelendi.

Ulaştırma Bakanlığı ve Demiryolları mümessilleri: Devlet Demiryolları İşçileri Emekli Sandığının devamının teminini istihdaf ettiklerini ve teklifin kabulüyle bâzi haksızlıkların izalesi yoluna gidileceğini ileri sürdüler.

Gereğini düşünen komisyonumuz :

5571 sayılı Kanunla Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 65 ve 68 nci maddelerinde yazılı müracaat için üç aylık müddet verilmiş olduğunu,

Ancak 5434 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesi gereğince özel bir kanunla İşçi Sigortalılarına devri yapılmaya kadar geçici olarak faaliyetlerine devam etmekte bulunan Devlet Demiryolları İşçileri Emekli Sandığına dâhil bulunan işçilerin bu kanundan faydalanmamış oldukları ve bu işçilerin içinde 4001 ve 4640 sayılı kanunlarla borçlanma için teşebbüs

edilmiş olan müracaat müddetlerini geçirmiş olmak suretiyle bu hakları düşmüş olan birçok işçinin mevcut olması hasebiyle ortaya çıkan ikiliğin kaldırılması içtimai adalet prensibine uygun mütalâa olunarak teklif kabul olunmuştur.

Maddelerin müzakeresinde : Maliye Komisyonunun değiştirgesi aynen kabul edilmiş ve fakat müracaat müddetinin üç aydan altı aya çıkarılmasına karar verilmiştir.

Bütçe Komisyonuna tevdi olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ulaştırma Komisyonu

Başkanı
Samsun
N. Berkman

Sözcü
Erzurum
E. Nutku

Kâtip
Amasya

Bilecik

Cevdet Topcu

K. M. Kurkut

İmzada bulunamadı

Bitlis
N. Barut

Çanakkale
İ. Karasioğlu

Malatya
L. Sayman

Ordu
N. Fırat

Tekirdağ
H. Bingül

Tunceli
H. R. Kulu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 2/256

Karar No. 86

20. V. 1953

Yüksek Reisliğe

İstanbul Mebusu Andre Vahram Bayar'ın, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi Memurları Tekaüt Sandığı hakkındaki 2454 sayılı Kanuna ek kanun teklifi Ulaştırma ve Maliye komisyonları raporlarıyla birlikte komisyonumuza havale edilmiş olmakla teklif sahibi, Maliye ve Ulaştırma vekâletleri temsilcileri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun teklifi; 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile kabul edilen borçlanmaya ait hükümden tâyin edilen müddet zarfında faydalanamayan memurlar hakkında bilâhara kabul olunan 5771 sayılı Kanunla (3) aylık bir müddet daha kabul edilmiş olmasına rağmen, 5434 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesi gereğince hususi bir kanunla İşçi Sigortalarına devri yapılmaya kadar muvakkat olarak faaliyetine devam etmekte bulunan Devlet Demiryolları İşçileri Emekli Sandığına dâhil bulunan işçilerin bu kanundan faydalanamamış oldukları ve bu işçilerin içinde 4001 ve 4640 sayılı kanunlarla borçlanma için tesbit edilmiş olan müracaat müddetlerini geçirmek suretiyle hakları sâkit olan birçok işçilerin de mevcut olması sebebiyle ortaya çıkan ikiliğin de izalesi maksadiyle bu işçilere borçlanma için üç aylık bir müddetin tanınmasını temin için hazırlanmış bulunmaktadır.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi Memurları Tekaüt Sandığı, 2454 sayılı Kanun ile ekleri ve kaldırılan ilgili diğer hükümleri dairesinde emeklilik muamelesi yapmakta olduğundan 5434 ve sonradan kabul olunan 5771 sayılı kanunlarla memurlara verilen borçlanma hakkından sandık işçilerinin istifadeleri mümkün olmamıştır.

1941 yılında yürürlüğe giren 4001 sayılı Kanun ile 1944 yılında kabul olunan 4640 ve 4644 sayılı kanunların müracaat müddetlerini geçirmiş ve bu yüzden eski hizmetlerini borçlanma suretiyle eklemek imkânını kaybetmiş işçilere borçlanma için yeni bir imkân teminini istihdaf eden

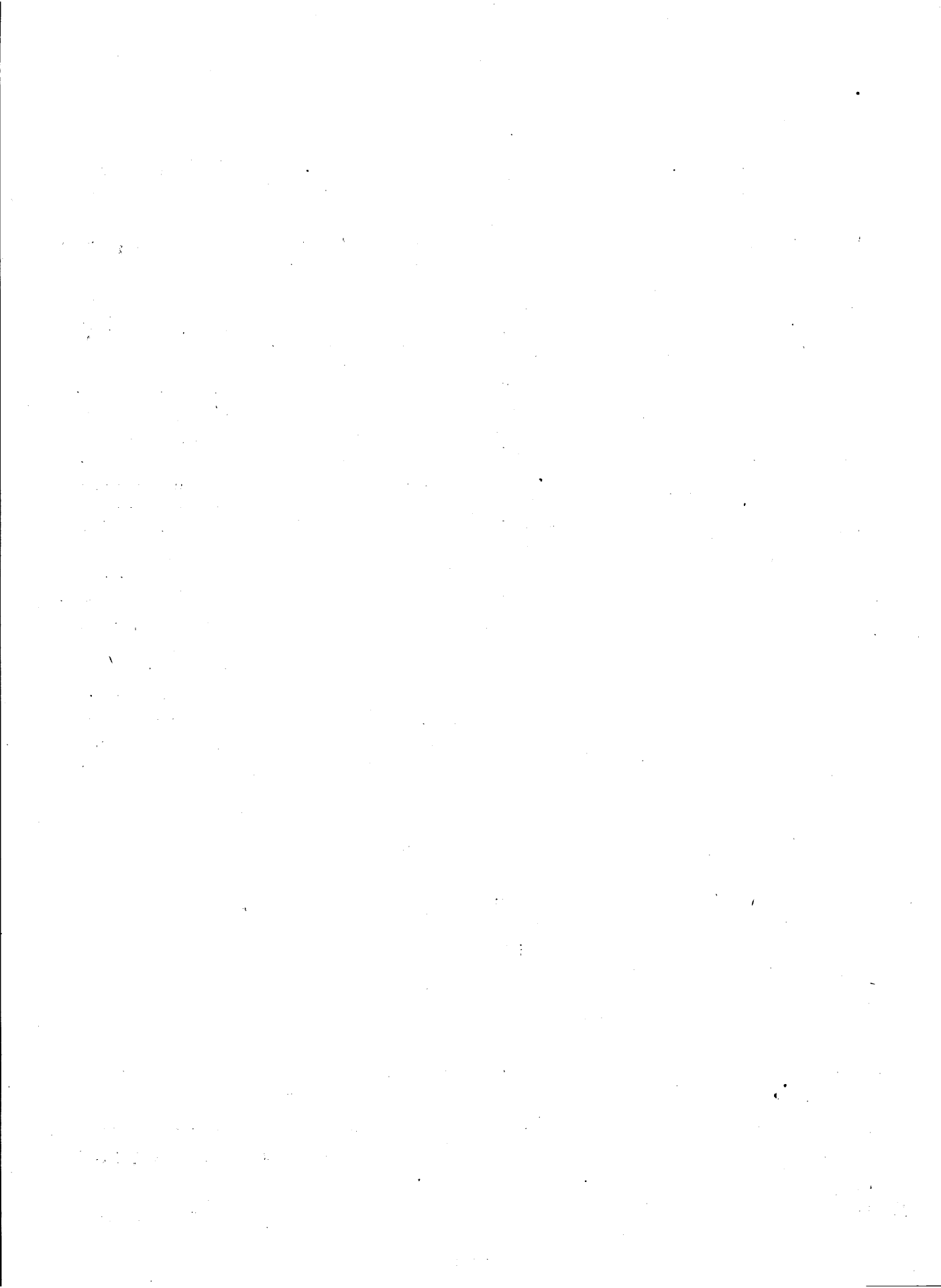
teklif komisyonumuzca da uygun görülmüş ve Maliye Komisyonunun tanzim ettiği metin görüşmeye esas tutulmuştur.

5434 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmış bulunan 4640 sayılı Kanunun birinci maddesine göre imtiyazlı demiryolu şirketlerinde yevmiye almak suretiyle geçen hizmetlerin de borçlanma yoluyla emeklilik hizmetlerine eklenmesi mümkün bulunmakta idi. Bu sebeple bu hizmetlerin de borçlandırılmasını temin maksadiyle teklif sahibi kanun teklifine «yevmiyeli veya saat ücretli» ibaresini de ilâve etmiş ve Maliye Komisyonu metninde de bu ibare yer almıştır.

Halbuki borçlanma için komisyonumuzda şimdiye kadar kabul edilen prensip hizmetin aylık ücretli ve daimî görevlerde geçmiş olmasıdır. Bu itibarla daimî mahiyet arzetmeyen yevmiyeli hizmetlerin borçlandırılması mümkün değildir. Ancak imtiyazlı demiryolu şirketlerinde yevmiye almak suretiyle geçen hizmetlerin evvelce bir kanunla borçlanmaya esas tutulması kabul edilmiş olduğundan yevmiyeli olarak yalnız bu hizmetlerin borçlandırılmasını temin maksadiyle birinci maddeye vuzuh verilmiş, Maliye Komisyonunun birinci maddesi bu tadille kabul edilmiştir.

Yürürlük maddeleri şeklen değiştirilmek suretiyle kabul olunan lâyiha Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur

Reis	Sözcü	Kâtip
Bursa	İstanbul	
K. Yılmaz	H. Hüsmen	
Antalya	Çanakkale	Diyarbakır
A. Sarıoğlu	K. Akmanlar	Y. Azizoglu
Diyarbakır	Diyarbakır	Elâziğ
M. R. Bucak	M. İkinci	Ö. F. Sanaç
Erzincan	İstanbul	İstanbul
N. Pekcan	E. Adakan	S. Oran
İstanbul	Kastamonu	Kırklareli
F. Saymer	H. Türe	Ş. Bakay
Ordu	Seyhan	Siird
R. Aksoy	C. Türk	B. Erden
Trabzon		Trabzon
C. R. Eyüboğlu		S. F. Kalaycıoğlu

İSTANBUL MEBUSU ANDRE VAHRAM
BAYAR'IN TEKLİFİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığına ait 2454 sayılı Kanuna ek kanun teklifi

MADDE 1. — 28 . V. 1934 tarihli ve 2454 sayılı Kanunla kurulup 5434 sayılı Kanunun geçici (2) nci maddesi gereğince geçici olarak faaliyete devam eden Devlet Demiryolları İşçileri Emekli Sandığına dâhil olanlardan 4640 sayılı Kanunun (1) nci ve 4644 sayılı Kanunun geçici (3) ncü maddeleri gereğince tesbit edilen müddetler içinde Borçlanma müracaatında bulunamayanlar için mezkûr kanunların Borçlanmaya ait hükümleri dairesinde borçlandırılmak üzere bu kanunun yayımı tarihinden itibaren üç aylık bir müddet verilmiştir.

Bu gibiler bu müddet içinde yukarıda sözü geçen kanunların şümülü dışında kalıp 5434 sayılı Kanunun geçici (65) nci maddesinin (2) işaretli bendinde yazılı hizmetleri için de borçlandırılmalarını istiyebilirler ve bunların Devlet Demiryolları İdaresinde daimî kadrolarda tescil edilmeksizin geçen hizmetleri de borçlanmada nazara alınır.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı olanların 5434 sayılı Kanunun geçici 14 ncü maddesinin A ve B fıkralarında yazılı hizmetleri fiilî hizmet müddetlerine eklenir.

Bu suretle eklenen hizmetlerin beher ayı için (ay kesirleri dâhil) Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü ilgililerin bu kanunu yürürlüğe girdiği tarihteki keseneğine esas ücret tutarlarının % 10 nunu isteği üzerine Sandığa öder.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5434 sayılı Kanuna Geçici Bir Madde Eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici bir madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 5434 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesi gereğince geçici olarak çalışmasına devam eden (Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı) na dâhil olanlar; sözü geçen kanunun 12 nci maddesinin (I) işaretli fıkrasında yazılı daire, kurum ve ortaklıkların aylık ücretini, yevmiyeli veya saat ücretli daimî kadrolarında (Bu kadrolarda tescil edilmeksizin geçen hizmetler dâhil) geçmiş olan hizmet müddetlerinin en çok on yılını bir defaya mahsus olmak üzere bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde adı geçen sandığa yazı ile müracaat etmek şartıyla aynı kanunun geçici 66 ncı maddesinde yazılı esaslar dairesinde borçlandırılmalarını istiyebilirler.

Şu kadar ki, kaldırılan çeşitli kanunlardaki hükümlere göre borçlanma suretiyle fiilî hizmete eklenen müddetlerle bu kanun gereğince eklenecek müddetler toplamı on yılı geçemez.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden bir ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Teklif sahibinin dördüncü maddesi üçüncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

ULAŞTIRMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5434 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici bir madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 5434 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesi gereğince geçici olarak çalışmasına devam eden (Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı) na dâhil olanlar; sözü geçen kanunun 12 nci maddesinin (I) işaretli fıkrasında yazılı daire, kurum ve ortaklıkların aylık ücretli, yevmiyeli veya saat ücretli daimî kadrolarında (Bu kadrolarda tescil edilmeksizin geçen hizmetler dâhil) geçmiş olan hizmet müddetlerinin en çok on yılını bir defaya mahsus olmak üzere bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde adı geçen sandığa yazı ile müracaat etmek şartıyla, aynı kanunun geçici 66 ncı maddesinde yazılı esaslar dairesinde borçlandırılmalarını isteyebilirler.

Şu kadar ki, kaldırılan çeşitli kanunlardaki hükümlere göre borçlanma suretiyle fiili hizmete eklenen müddetlerle bu kanun gereğince eklenecek müddetler toplamı on yılı geçemez.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden bir ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Teklif sahibinin 4 ncü maddesi üçüncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5434 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici bir madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 5434 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesi gereğince geçici olarak çalışmasına devam eden (Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı) na dâhil olanlar; sözü geçen kanunun 12 nci maddesinin (I) işaretli fıkrasında yazılı daire, kurum ve ortaklıkların aylık ücretli daimî kadrolarında geçen hizmetleriyle (bu kadrolarda tescil edilmeksizin geçen hizmetler dâhil) imtiyazlı demiryolu şirketlerinde yevmiye almak suretiyle geçen ve 4640 sayılı Kanuna göre borçlanma yoluyla emeklilikte sayılan hizmet müddetlerinin en çok on yılını bir defaya mahsus olmak üzere bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde adı geçen sandığa yazı ile müracaat etmek şartıyla aynı kanunun geçici 66 ncı maddesinde yazılı esaslar dairesinde borçlandırılmalarını isteyebilirler.

Şu kadar ki kaldırılan çeşitli kanunlardaki hükümlere göre borçlanma suretiyle fiili hizmete eklenen müddetlerle bu kanun gereğince eklenecek müddetler toplamı on yılı geçemez.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.